

Flyvevåbnets historiske aktiviteter

2023

Flyvevåbnets historiske aktiviteter 2023

Udgivet af:

Flyvevåbnets Historiske samling

Bygning 463

Herningvej 47

7470 Karup J

Tlf.: 72 81 16 52

Mail: flyhis@mil.dk

www.flyhis.dk

Ansvarshavende:

Seniorsergent Henrik Hjorth

Redaktion: Jørgen Maltvedgaard

Layout: Sten Weidinger Jessen

Tryk: Krypto- Kort- og Publikationssektionen, FMI

Forsidebilledet:

Danmarks nok mest kendte F-16, E-176. I dag anvendt til PR- og rekrutteringsformål. Opstillet af frivillige fra FLYHIS grupper. Sidste flyvning på 1:30 den 24. Juni 2005 med landing kl. 11:20Z. Pilot: NIN ESK 727. Flyets totale flyvetid: 3433:12

2023 Flyhistoriske aktiviteter

Af Henrik Hjorth, seniorsergent, leder af Flyvevåbnets Historiske Samling

I 2023 har FLYHIS gennemført en del større transportopgaver. Vi kan også kalde det "Et år på vejen".

Opstilling af fly og andet historisk materiel bliver som oftest set som et endags-projekt, men som alt muligt andet foregår det før, under og efter.

Det tager tid, men er til stor tilfredsstillelse for alle involverede parter når det lykkes. Det gjorde det så i hvert enkelt tilfælde i år!

Opgaverne har været rigtig gode, da det var kardinalopgaver med direkte relation til bevarelse og eller formidling af vores fælles historie.

Vi har ligeledes fået søsterkranen til vores lastvognsmonterede kran i udlån således at vi har back-up i enheden til vores løft. Den er ligeledes i bedre stand end vores egen.

To nye foreninger

Vi har fået tilgang af to associerede foreninger, DAFARO (Danish Air Force Fire and Rescue organisations) og DC-3 Vennerne – velkommen til.

DAFARO dækker Brand og Rednings tjenestens historie i FLV og råder over en del køretøjer. Der var et ønske fra Forsvarets museums kommission (FORMU) at de blev associeret med en historisk organisation i Forsvaret lige som med de Hærhistoriske køretøjer.

Dette for at man forsikringsmæssigt kunne operere køretøjerne.

Konceptet er det samme som for de frivillige, der udfører arbejde i FLYHIS værksteder på Flyvestationerne og med opstilling af F-16.

DC-3 Vennerne følte at de var kommet for langt væk fra Flyvevåbnet, som de oprindeligt kom fra. De har et solidt samarbejde med Trafikstyrelsen og de gode erfaringer kan gavne FLYHIS' operationer med veteranfly.

Som andre foreninger med flyvedygtige militære veteranfly støtter vi naturligvis også DC-3 Vennerne.

Rotation af Draken

I foråret, 22. FEB startede vi en rotation af Draken fly. Grundet størrelsen på flyet, også uden ydervinger, fordrer det særtransporttilladelse ved hver transport og en udstukket rute fra Trafikstyrelsen, samt to følgebiler.

Helikopter Wing (HW) Flyservice, Knud Søndergaard og Asger Raabjerg støttede med klargøring af fly til transport og de to følgebiler. HW Flyservice bruger opgaven til at vedligeholde deres færdigheder til at kunne bjærge havarerede fly og klargøre til transport.

Fra Tønder til Karup

Vi startede med AR-102 på Tønder flyveplads. Flyet var i så dårlig stand at en renovering ikke var mulig. Cockpittet vil dog blive anvendt til udstilling på Gedhusmuseet ved hjælp af nyt canopy og windscreen.

Lars og Knud beskuer AR-102 efter en veloverstået transport til FLYHIS.

En opbygning er pågående. Brændstoff-tankene viste sig dog at være tætte, og vil kunne anvendes til de fly som Draken Team Karup vedligeholder. Teamet har faktisk udskiftet en utæt tank sidste vinter på AT-158.

En fin forårsdag på Stevns til montering af vinger på AR-115

Langelandsfortet

havde gennem længere tid ønsket at returnere deres udlånte fly. Selve flytningen var blevet forsinket af CV-19 samt vores egen udskiftning af blok-vogn.

Stevnsfortet

ville på den anden side gerne have et fly udstillet. Ønsket var et foto-recce fly for at kunne formidle operationerne i Østersøen, og det lykkedes at fremskaffe AR-115 til formålet.

Når vi nu er ved Stevns Fort, fik vi fremstillet nye hydraulikrør til en af deres HAWK launchere således at man kan køre med den igen. Arbejdet blev udført ved FVT Aalborg, og rørene passede perfekt.

ET-204 til Aalborg

25. MAJ flyttede vi ET-204 fra Fighter Wing AMS til FVT Aalborg. ET-204 er Danmarks første F-16 som vi har ønsket til FLYHIS for bevarelse for eftertiden. Vi var informeret fra FMI's side at flyet stod med motor i, hvilket er afgørende for hvordan det skal løftes mht. tyngdepunktet.

ET-204 læsses i SKP

FW AMS bestilte mobilkran og dagen oprandt til et fly uden motor! Ved hjælp af diverse kontravægte lykkedes det dog at få flyet i balance og læsset det på vores blokvogn.

Flyet står nu i Aalborg og med respekt for donationerne og salg bliver det forhåbentligt frigivet til bevarelse for eftertiden.

Gennem lågen ved FLYHIS kl. 21:30

Et "nyt" fly

Ud over de nævnte transporter og opstillinger med vores F-16 fly, kom der et "nyt" fly til FLYHIS hen over sommeren.

En skalamodel i 1:1 af et F-35 kampfly, bygget af EDM Limited i UK, benævnt F-35 Mock-up. Planlagt ankomst midt i juli, men blev rykket til 17. AUG i stedet.

Værløse HG 2, HW Flyservice og FLYHIS team i Ballerup

F-35 Mock-up skal som F-16 bruges til rekrutterings og PR formål. Repræsentanter fra de forskellige opstillingshold deltog i omskolingen og snakken gik lystigt omkring vores nye vidunder.

Krævende transporter

Ugen efter var der officiel overdragelse af F-35 mock-up ved FMI Business Days i Ballerup, udstillet sammen med vores F-16.

Særtransport af F-35 samt en transport af et F-16 fly støttet af både HW Flyservice og HW Forsyning, med ekstra blokvogn.

Grundet størrelsen på F-35 vinger mv. kræver det to blokvogne og en lang lastvogn/kran at transportere F-35 mock-up. Da det var den første opstilling med F-35 mock-up, samt vores F-16 tillige så alle var spændt godt for incl. frivillige fra HG2 Værløse.

Sommeren gik lidt hurtigt og efter FMI dagene påbegyndte vi transport af fly til FW SKP til Future Aircraft Arrival (FAA), med et enkelt stop af F-16en i Korsør til Åben Flådestation på vejen.

Ros til Team tordenjet for at kunne overtage flyet på en Flådestation og få den samlet ved hjælp af ekstern assistance i en periode med mange transporter.

Blokvogn vinket ind på Slagelse transportcenter, Christian afventer inspektionsholdet.

Kontrol

Transport med fly på landevejen fordrer opmærksomhed. Denne gang var det Forsvaret der trak vores blokvogn til kontrol.

Der var dog ikke noget at sætte en finger på. Øjeblikket foreviget eller "fanget" af Jørgen Maltvedgaard, der tilfældig var ved at tanke samme sted.

Det skal lige tilføjes at Lars netop trillede forbi med den 30 år ældre lastvogn/kran samtidigt med udsyn til Christians gennemgang på motorvejen. Man kan næsten fornemme at Lars har trukket lidt på smilebåndet.

ESK 725 / 729 Reunion

FLYHIS blev ligeledes vært for ESK 725 / 729 Reunion, da adgangskravene til Helicopter Wing var blevet skærpet. Intet problem,

DKN (Draken Team Karup) demonterede ydervingerne på AR-113 og Asger fra HW flyservice kørte den til FLYHIS gennem Gedhusvagt og krydset ved Herningvej.

Opstart af AR- 113 hos FLYHIS

Helikopter Wing bevogtning stoppede trafikken under seancen. Den blev samlet på en tirsdag og var herefter klar til opstart under Reunion.

Lørdag den 19.09 oprandt med morgenmad i dome hallen. Senere blev flyet startet op uden problemer på FLYHIS parkeringsplads.

Et vågent øje fra John Andersen, men stoppestedet på Herningvej blev på sin plads, og ikke et øje var tørt.

Future Aircraft Arrival

I starten af året blev vi forespurgt om vi kunne komme med et historisk indslag ifm. den officielle overdragelse af F-35 benævnt Future Aircraft Arrival (FAA) på FW SKP (Fighter Wing Skrydstrup) den 01. OKT 2023.

Oplægget var historiske fly fra flyfabrikanten Lockheed. Derfor faldt valget på T-33 og F-104.

To grupper blev forespurgt til opgaverne med at flytte fly til FW SKP; Værløse (T-33) og Aalborg (F-104).

Værløse sagde med det samme, ja uden at blinke, og gutterne fik stablet et hold frivillige på benene og gik i krig med at klargøre DT-884 til transport.

For Aalborg var det "business as usual" og før vi viste af det, havde Aalborg allerede indgået aftale om dato for samling og garagering af fly med Fighter Wing Flyservice. Ganske imponerende, af hvem andre end Henning Jørgensen.

FLYHIS team til FAA (Foto: Niels Arvidsen)

En plan holder som sagt kun til første kontakt med fjenden. Vi havde intentioner om at samle T-33'eren dagen før fejringen, således at man kunne gennemføre denne i sammenhæng med arrangementet dagen efter.

Imidlertid skulle de udstillede fly pludselig stå i udstillingsområdet tre dage før arrangementet, grundet sikkerheds gennemgang i området. Derfor måtte vi stable et for-kommando på benene allerede tirsdag til onsdag.

*F-35 og F-16 01. OKT 2023
(Foto: Stig Sandvang)*

Det blev dog rigtig hyggeligt, da vi endte op med både Aalborg gruppen, Værløse gruppen samt Poul og Eigil fra Team Tordenjet.

Da flyene blev trukket over onsdag formiddag, blev vi budt på kaffe og kage i udstillingsområdet. Kun afbrudt af to F-35 der startede første gang i DK, hvilket var en stor oplevelse.

Kulturnat København

En årlig tilbagevendende begivenhed er Kulturnat København. For andet år i træk var vi blevet anmodet af Forsvarsministeriet, Holmens kanal 9 om at stille med F-16.

Desværre var vejret ikke med os under opstillingen. Det klarede dog op og vi fik nogle timer indtil 22-tiden hvor det igen væltede ned.

På trods af vejrliget var der konstant kø hele aftenen.

F-16 Kulturnat København. Længden på køen siger det hele.

NIKE til Karup

Årets sidste PLANLAGTE transport.
Flytning af NIKE missil fra Værløse til
Karup 02 NOV.

Vi endte op med 23 opstillinger/flytninger af fly ad landevejen, dvs. totalt 46 landevejstransporter hvilket er lidt af en FLYHIS rekord.

Foruden vores tilgang til vedligeholdelse af gamle fly, har vi værkstedsgruppen i Karup ved Vagn Aage Hansen og Flemming Christian Jensen, som har repareret og synet en Rosenbauer F8 Crashtender.

Draken Team har repareret og synet en Mercedes 408 G/29 test-bus.

Rosenbauer'en deltog senere på året i Allingåbro Motor festival, og testbussen bliver brugt flittigt af DKN team om tirsdagen.

Udover ovenstående har vi besvaret og hjulpet med 104 henvendelser eksternt som internt i forsvaret relateret til vores fælles historie.

Afslutningsvis ville det ikke muligt at gennemføre aktiviteterne uden støtte udefra.

Her tænker jeg specielt på Forsvarets Vedligeholdelses Tjeneste (FVT) der forstår at vi har deadlines vi gerne vil overholde, og prioriterer vores reparationer derefter, og HW JVK driftskontor for at få tingene til at ske.

HW for deres imødekommenhed til at frigive personel fra Flyservice og Forsyningen til at støtte os

De frivillige for altid at stille op.

Tak til alle der har muliggjort indsatsen i 2023!

Af Niels H. Arvedsen (oberstløjtnant, pensioneret) FLYHIS, medlem af Jubilæumsfonden

FLYHIS har i det forgangne år kun beskeden kunnet bidrage til Flyvevåbnets Jubilæumsfond og Fondens mulighed for uddeling af jubilæumslegater.

Jubilæumsfonden har til formål gennem legater at støtte:

Personer eller institutioner, der har ydet en påskønnelsesværdig indsats for Flyvevåbnet, eller der som tjenstgørende i Flyvevåbnet har ydet en sådan indsats for Forsvaret.

Personer eller institutioner, der virker til gavn for Flyvevåbnets anseelse i Danmark eller udlandet, eller som bidrager til øget forståelse for Flyvevåbnets rolle i totalforsvaret.

Studier eller udgivelser af publikationer om luftmilitære emner.

I regie af den officielle overdragelse af F-35 til Forsvaret den 1. oktober på Flyvestation Skrydstrup blev i alt 4 legater uddelt af Chefen for Flyvevåbnet GM Jan Dam (formand for Jubilæumsfonden) under overværelse af diverse chefer og bestyrelsen for Jubilæumsfonden.

Følgende modtog legater:

MJ Karsten Marrup, Forsvarsakademiet.

Karsten har gennem en længere periode været en stor del af Forsvarsakademiets Mediegruppe, og har ydet en forbilledlig kommunikationsindsats i landsdækkende medier.

Karsten har via sin store faglige viden, rolige væsen og gode formidlingsevner, givet den danske befolkning et indblik i aktuelle luftmilitære problemstillinger senest under igangværende

Ukraine krise, hvor Karsten på fornemste vis har repræsenteret Flyvevåbnet og Forsvaret i bl.a. programrækken Krigens døgn på DR.

TEAM TORDENJET, pensionistgruppen på Flyvestation Skrydstrup

Team Tordenjet anerkendes for en påskønnelsesværdig indsats for Fighter Wing Skrydstrup og Flyvevåbnet, idet Team Tordenjet med Arkiv gruppen og Hangargruppen aktivt bidrager til formidling om Flyvevåbnets virke med fokus på Flyvestation Skrydstrups historie igennem lokale aktiviteter på og omkring flyvestationen, men også i et samarbejde med flere museer, hvor foreningen blandt andet forestår restaurering af fly og andet materiel til udstillingsbrug.

Team Tordenjet er en substantiel bidragsyder til Flyvevåbnets rekrutteringsaktiviteter, hvor særligt indsatsen med vartning, opstilling og nedtagning af F-16, E-176 bør fremhæves. Team Tordenjet engagerer sig aktivt i Fighter Wing Skrydstrup og dennes aktiviteter, og foreningen spiller derfor aktivt ind i arbejdet med at styrke korpsånden ved myndigheden.

Chefkonsulent Karen Helmart Johansen (FES-CHNFP) Nyt Kampfly Program.

Karen har som chef for byggeleverancerne på Flyvestation Skrydstrup i fm. F-35 implementeringen ydet en ekstraordinær og påskønnelsesværdig indsats for Flyvevåbnet.

Karen har med mødekommenhed, professionel styring og god byggeledelse sikret, at Campus Skrydstrup stod klar til operativ anvendelse d. 1. oktober 2023. Dette er sket i en tid præget af Corona og betydelig uro i byggesektoren, hvilket sammenlignet med andre store offentlige anlægsprojekter skiller sig positivt ud. I forbindelse med byggeriet af F-35 Campus har Karen og hendes team i NPF ydet en ekstraordinær indsats. Ikke mindst i forhold til den generelle indsats, men i særdeleshed i forbindelse med godkendelsen af SAP-F.

Karens legat blev sponsoreret af TERMA.

MJ Morten Valentin Jensen, Flyvestation Aalborg.

Morten er ansvarlig for kommunikation og rekruttering ved Air Transport Wing, hvor han markerer sig som en ildsjæl og gør en forskel indenfor begge områder – ikke blot for enheden men hele Flyvevåbnet.

På kommunikationsområdet har Morten igennem en årrække opbygget en stort netværk i Nordjylland bestående af både interne kollegaer i Forsvaret og eksterne kollegaer ved diverse medier.

Dette netværk bringer Morten i spil, således at Air Transport Wing som del af Flyvevåbnet altid fremstår som en professionel virksomhed. Dette gælder både ved historier, hvor Flyvevåbnet gerne vil fortælle en god historie og ved historier, hvor medierne indledningsvis har en kritisk vinkel.

På rekrutteringsområdet har Morten i de seneste 10 år haft en central rolle. Morten har været iderig og opfindsom og har bl.a. udviklet et ledelsesspil, som kan give elever på de gymnasiale uddannelser et indblik i ledelsesmæssige udfordringer, der måtte være som ung officer. Morten har ligeledes bidraget væsentligt til en model, der anvendes i forbindelse med erhvervspraktik.

Om Flyvevåbnets Jubilæums Fond

Fonden blev oprettet 1. juni 1991 og ledes af en bestyrelse bestående af Chefen for Flyvevåbnet (formand) en repræsentant for flyvevåbnets stam personel, reserveofficererne, pensionerede officerer og Flyvevåbnets Soldaterforening.

Støtte og donationer til Fonden modtages gerne og kan indbetales på MobilePay 63639 eller på konto: REG 9255 Konto nr. 3194 441 818.

Forslag til modtagere af legat bedes ske ved henvendelse til:

Flyverkommandoen
Værnsfælles Forsvarskommando
Att. Flyvevåbnets Jubilæumsfond
Herningvej 30
7470 Karup.
E-mail: CAS-RDAF@mil.dk

Værløse Flyhistoriske Hangar

v/ Hasse Grandal, formand

Den 9. marts i år blev nok VFH's største udfordring. Vi fik at vide fra vores udlejer, at han havde planer med Hangar 2.

Efter flere drøftelser, blev vi enige om en aftale, hvor vi skulle flytte hangar. Den 3. april skrev vi under på en ny lejekontrakt. Vi har altid været i øst hangaren, men vi skulle nu flytte over i den vestlige hangar. Dette viste sig at være et kæmpe projekt for os.

Vi ville få noget mindre plads totalt, hvilket i sig selv var en kæmpe udfordring, men en af de gode ting ved denne flytning var, at vi fik ryddet op, smidt ud og sendt en masse ting tilbage til Karup. Denne omrokering er vi faktisk kommet i hus med her i slutningen af september. Vi fejrede det med pølser på grillen i slutningen af august og samtidig holdt vi standerhejsning med vores nye flagstang, vi havde fået af Furesø kommune.

Vi har ligeledes fået doneret to nye flag med vores logo på.

De kom desværre først op, da vi lagde lokaler til dette års Flagdag. Herlev Kommune havde i år koblet sig på Furesø Kommunes arrangement, hvor de samlet afholdte

Flagdag for veteranerne den 5. september. Der blev holdt taler af de to borgmestre og en kommandørkaptajn fra Søværnet. Vi var så heldige, at FLV lavede en overflyvning med to F-16 for at fejre dagen. Der var over 200 deltagere, veteraner med deres familier, til arrangementet, som blev en stor succes.

I maj måned blev vi inviteret til Karup for at deltage i et kursus i samling og adskillelse af FLV's nye F-35 mock-up. Dette kom dog først til at ske i midten af august. Vi fik ikke megen tid, før vi kom på vores første opgave med den.

FLV skulle afholde en messe "DALO" under FMI i Ballerup. Vi skulle samle den nye F-35 sammen med vores gamle kending E-176 F-16.

Den havde vi lige samlet ugen før i Roskilde, hvor den skulle udstilles til Roskilde Air Show i weekenden. Allerede mandag skulle F-16 så skilles ad for så at skulle samles igen i Ballerup dagen efter. Roskilde Air Show havde i år bestemt sig for at holde sit airshow i weekenden lige efter "Store Flyvedag", som blev afholdt på den gamle Flyvestation Værløse.

"Store Flyvedag" var en kæmpe succes med rigtig mange fly og rigtig mange gæster. De fleste af dem lagde turen gennem vores hangar, hvor vi stolt viste frem, hvad vi har.

En helt stor udfordring fik vi, da vi blev bedt om, at DT-884 T-33 skulle til Skrydstrup og udstilles den 1. oktober, hvor FLV officielt modtager de nye F-35 fly.

Det viste sig at være en større opgave at få blandt andet understellene til at bevæge sig. Det er en nødvendighed for adskillelse af flyet, så det kan transporteres til Skrydstrup.

Flyet er pt transporteret til flyvestation Ålborg, for at få udbedret flere ting, inden det vender tilbage til Værløse. Dette har været en mandskabstung opgave.

Når nu snakken er omkring Skrydstrup, så modtog vi den 7. juni vores nye F-100 med reg. GT-927. Den er kommet i flere omgange, men desværre er gutterne i Skrydstrup også hængt hårdt op. Vi venter på, at de får tid til at komme og samle flyet, så vi kan udstille "Luftens stolte svane", hvilket vi glæder os totalt meget til.

Vi valgte at tage på en tur ud i det blå og valget blev "Flymuseet i Stauning", som fandt sted den 21. september, hvor vi fik en fin rundvisning af Lars Søjens-Jensen. Det var en rigtig god tur med højt humør.

På generalforsamlingen i marts måned, havde vores formand gennem 13 år Leif Richardsen, bedt om at træde ud af bestyrelsen. Som ny formand blev Hasse Grandal valgt.

Foreningens skolekoncept "Fit 4 Flight" har fået mere luft under vingerne.

Skoleklasser og enkeltpersoner fra både Furesø og nabokommuner får rundvisninger, undervisning i bl.a. flyteori, navigation og droneregler, der afsluttes med øvelser og flyvninger i praksis.

Vi samarbejder fortsat målrettet med Fremtidsværkstedet og Ungdomsskolen, så flere unge får interesse for flyvningens verden og muligheder.

F-84: Vores dygtige svende har blandt andet fået Canopyet til at virke elektrisk. Der er ligeledes lavet, så Nav lys nu, kan lyse. Jumo motoren:

Er nu samlet færdigt så meget den nu kan og er blevet flyttet ud i hangaren i udstillingen om Flyvestation Værløse og 2. verdenskrig.

Lynx: Aftenholdet er kommet rigtig langt med Lynx projektet. Det gamle stel S-249 er nu blevet kørt bort efter de sidste ting er skruet ud af dette

Draken er stadig vores store trækplaster ved vores ugentlige lørdags åbning.

Vi trækker den ud hver gang vejret tillader det, hvor store og små kan komme op og sidde i denne.

På AT-160 er der blevet monteret et ældre "Bullpop" missil, som har pyntet på den ældre dame.

F-104 står og skinner mere og mere. Den er blevet rigtig flot med blandt andet nye eskadrilleskjold på halen.

Økonomisk har vi været udfordret lige som tidligere år. Vi frygtede de nye elpriser ville slå bunden ud af vores budget, men heldigvis er det gået nogenlunde.

Vores største indtægtskilde er stadig vores arrangementer. Vi har indtil nu afholdt ca. 70 og har ca. 18 aftalte, plus hvad der yderligere må komme, tilbage resten af året, som det ser ud lige nu.

Nogle af de helt store udover Store Flyvedag og Flagdagen er besøg af Demant/Oticon og Corvette klubben her i september. Derudover har vi åbent hver lørdag eftermiddag og på helligdage samt vinter- og efterårsferier.

Totalt set indtil 1. oktober har vi haft over 16.000 gæster, hvilket er noget mere end sidste år. Et tal, vi er kanonstolte af.

Vi har i år afholdt 5 foredrag.

Det første var, da Niels Helmø Larsen fortalte om sine fem år i flyvevåbnet som flyvemekaniker lærling, meget spændende.

Det andet var Orla Kragh Jensen, som fortalte "Om Fokker C.V" - også meget spændende.

Det sidste i foråret var Jan Johanson, som fortalte om "Fejl i flydesign - og hvad har vi lært af det" - igen et spændende foredrag. Det sidste, vi lige har hørt om, er, F-35 contra F-16 specielt omkring EWF - utroligt spændende. Men vi skulle godt nok holde ørene stive for at følge med i foredraget, holdt af Kai E. Poulsen, der har arbejdet i FMK som ingeniør og sagsbehandler.

Det sidste, der er planlagt i år, er en spændende fortælling omkring indlandsisen og ekspeditionerne på denne. Dette foredrag bliver holdt af tidligere pilot i Esk. 721, nu pilot i Grønlandsfly Claus Kongsgaard.

En ny spændende ting, vi har fået lavet i år, er et samarbejde med TEC, hvor de unge flyvemekanikerlærlinge ved flere lejligheder har besøgt Hangar 2. Vi er blevet inviteret ud for at se deres faciliteter og se hvordan nutidens flyvemekanikere bliver skolet.

Fit 4 Flight havde i efterårsferien arrangeret "Efterårsferieaktivitet for naboer og andre interesserede" Opstillet flysimulator og flightradar24 gør besøgende klogere på flyvning og dens udfordringer.

Den tidligere Flyvestation Værløse

v/Johnnie Bloch Jensen

Den tidligere flyvestation Værløse er omdrejningspunkt for mange forskellige aktiviteter, hvor FLYHIS har forskellige roller. Alle aktiviteterne tager udgangspunkt i flyvevåbnets aktive brug af området fra 1934 og frem til 2010, og omfatter såvel den spæde start med udgangspunkt i historierne fra Flyvertropperne henover 2. verdenskrig og den efterfølgende samling af Marinens Flyvevæsen og Hærens Flyvertropper til det fælles værn i 1950.

Samarbejdet mellem Hangar 1, Hangar 2 og FLYHIS

FLYHIS har hen over året samarbejdet med Hangar 1 omkring forskelligt historisk materiale om Hangar 1 og Hangar 2, som har spillet en stor rolle i forbindelse med renovering og istandsættelse af senest Hangar 2.

I Hangar 1 har fokus været omkring "Livet på Flyvestationen", særligt i områdets tidlige historie, og sammen med FLYHIS er der dukket mange nye og interessante historier op, som løbende lægges op på sociale medier for at supplere andre historiske kilder.

Hangar 1 har også ved flere lejligheder doneret historisk materiale til FLYHIS samlingen.

Særligt hvor materialet ikke har haft historisk relevans i forhold til fokus'et på Værløse, og hvor andre kan have glæde af de mange fotos af aktive flyvere særligt i Midtjyllandsområdet.

Hangar 1 har også i de sidste 4-5 år været opbevaringssted for et NIKE missil, som flere af gæsterne i Hangar 1 har arbejdet med i "gamle dage".

Udlånet var fra FLYHIS, og skete som led i en række projekter i Hangar 1. Missilet blev returneret til FLYHIS, da Hangar 1 er under udvikling til dronefabrik, og derfor har mindre plads til rådighed for opbevaring af historiske effekter, og derfor har re-fokuseret samlingens indhold.

Renovering af Hangar 2

Renoveringen af Hangar 2 har i 2023 taget udgangspunkt i, at få reetableret faciliteterne (toiletter, varmekilder, el, etc.) således, at det har været muligt, at få en bedre udnyttelse af pladsen ved, at skabe rum (kontorer) ud af det udtjente fyrrum og koksrum.

Derved har det været muligt, at samle aktiviteterne for foreningen *"Værløse Flyhistoriske Hangar"* som tidligere hed *"Pensionistforeningen Værløse"*, således at de ligger tættest på publikumsadgangen i Vest-hallen.

Derved kan Hangar 2 bedre opfylde sin målsætning omkring projekterne *"VET2"*, *"Fly-byggerne"* og *"Veteranflyvningen på Værløse"*, da disse aktiviteter nu er flyttet ind i Øst-hallen.

Flere renoveringer

I 2024 vil der ske en større renovering af tilbygningerne i Øst, som tidligere har været udlejet til Furesø Kommune, som flytter deres foreningstilbud over i Bygning 305 (Pilothotellet). Renoveringerne alene i 2023 løber op i mange hundrede tusinder.

Veteranflyvninger fra Værløse

Veteranflyvningsprojektet i Værløse opstod i den nuværende "Forening Hangar 2" og har gennemlevet mange udfordringer.

Projektet har for nogle år siden ramt en "mur", idet de af Furesø kommune tilladte 400 operationer blev anket til Naturklagenævnet, som efter 1.5 års behandlingstid gav klagerne ret, og pga. manglende redegørelser omkring bl.a. dyrelivet ved sø og mose, annullerede kommunens tilladelse.

Naturstyrelsen har dog givet tilladelse til 30 operationer, således, at projektet fortsat kan arbejde sammen med kommunen omkring det videre forløb. Projektet er i fuld gang med at reetablere græsbanen så den kan bruges i 2024 til test og færgeflyvninger.

KZ III

Der indgår nu også en KZ III (OY-DEA) i projekt **VET2**, som er under omregistrering fra svensk til dansk register i samarbejde med KZ&V. Også dette er en flymodel der har været anvendt i Flyvevåbnet, og her har FLYHIS også stillet viden og materiale til rådighed.

VET2 projektet

Projektet VET2 tager udgangspunkt i Tiger Moth S-16, som er udskilt fra Teknisk Museum i Helsingør' samling, da flyet var en senere RAF militær udgave af et fly der blev benyttet af Hærens Flyvertropper på netop Værløse.

Projektet har fået støtte fra FLYHIS, i form af adgang til historisk materiale omkring flytype(erne) og anvendelsen via bl.a. FLYHIS store fotoarkivmateriale.

S-16 er tidligere havareret, og resterne af Tiger Moth'en blev skænket til Teknisk Museum, som i 2000'erne fik hjælp fra de daværende pensionister på Værløse, til at reetablere flyet til en display version af S1-S15, kaldet S-16 (da det er en lidt senere version af Tigeren end anvendt af Flyvertropperne).

Således kan man sige af Tiger Moth S-16 er kommet "hjem". I 2023 har projektet fokuseret på adskillelse og analyse af motoren, da det langsigtede mål er, at få den op at flyve igen – om mange år. Men sådanne projekter kan kun lykkes ved at samarbejde.

Medlemmerne af projektet er en lille håndfuld pensionister med ønske om at deltage i tekniske projekter omkring flyene.

Fly-bygger projekterne i Værløse ligger også i Øst-hallen, og består pt. af en enkelt bygger, som er i fuld gang med vinger, beklædning af krop og motorrenovering. Særligt tiltrækning af andre / flere flybyggerprojekter har fokus i 2024, da der nu er bedre plads til disse kerne-aktiviteter.

Renovering og gennemført oprydning i Øst-hallen

FLYHIS materiel

I Øst-hallen har FLYHIS en del ældre materiel stående til servicering af de 2 stk. 2-sædede Draken og Starfighter.

Flyene er unikke museumsfly, og er derfor placeret i området, hvor der er færre gæster, da de som museumsfly ikke tåler samme kraftige påvirkninger fra mange gæster (i Vest-hallen hos Værløse Flyhistoriske Hangar, er der fly, hvor gæsterne kan sidde i pilotsædet).

F-100 dele

Også Øst-hallen har i 2023 været "garage" for flere af F-100 delene, som skal samles og udstilles i Vest-hallen af "Værløse Flyhistoriske Hangar".

Økonomi

For at økonomien med de mange nødvendige renoveringer kan hænge sammen, støttes projektet i Hangar 2 økonomisk ved, at få dækning ved

udlejning af den resterende plads i Øst-hallen mens der fortsat renoveres.

Bl.a. er resterne af A-008 (i øvrigt en publikumsmagnet i Hangar 2) samt en Målradar-vogn fra 50'erne flyttet op i Hangar 2.

Den sidste har FLYHIS hjulpet med at dokumentere selve modellen på Værløse via fotoarkivet i 2023.

Forventningerne til 2024

Hangar 2 vil i 2024 fokusere på - den fortsatte renovering, - efterfølgende få udlejet pladsen til relevante lejere, - få bane og flyvninger i gang under Veteranflyveprogrammet - samt få tiltrukket flere flybyggere af historiske militærfly.

Samarbejdet med FLYHIS har været en grundsten i arbejdet i Hangar 2, og vi håber, at vi kan vedblive og fastholde relevansen af at være et militært flyhistorisk vindue i Øst Danmark for Flyvevåbnet.

Fronten af A-008 flytter fra Hangar 1 til Hangar 2

Draken Team Karup

v/John Andersen, formand

Bestyrelsen for Draken Team Karup kan se tilbage på det seneste år med tilfredshed. Selvom der har været en del forhindringer på vejen, har aktivitetsniveauet været tilfredsstillende – omstændighederne taget i betragtning. Når jeg skriver omstændighederne taget i betragtning, så mener jeg selvfølgelig den manglende adgangstil-ladelse til flyvestationen, som især har ramt vores medlemmer.

Det ser ud til, at traditionsbærende foreninger for fremtiden kan modtage besøg af medlemmer i det flyoperative område igen. Det sparer os for arbejdet med at adskille et af "vore" fly for at transportere det over på den anden side af Herningvejen, for at kunne vise det frem for medlemmerne ved det årlige "Draken Meeting"

Draken Kuren

Dette års første faste arrangement: "Draken Kuren" blev afholdt på FLYHIS med omkring 30 deltagere. Jeg kan sige så meget, at vi storsatser på at afholde et tilsvarende arrangement kort efter NYTÅR.

Det er jo netop ved dette arrangement, vi fremlægger det næste årsprogram til drøftelse blandt de fremmødte over en god frokost.

Store Oprydningsdag

Årets andet faste arrangement "Store Oprydningsdag" lod sig ikke gennemføre jævnfør de før nævnte adgangskriterier på flyvestationen.

Forårsklærgøringen

Det tredje faste arrangement "Forårsklærgøringen" blev gennemført selv om vi måtte forlægge arrangementet til "Danmarks Flymuseum" i Stauning. Da adgangskriterierne stadigvæk spændte ben for vores aktiviteter på flyvestationen, blev der indgået en aftale med Bent Laursen fra Flymuseet om at forlægge arrangementet til Stauning.

Vi lagde værktøjet til side og bevæbnede os i stedet med koste og støvklude så de udstillede fly kunne fremtræde bedst muligt for museets gæster. Vi sluttede dagen af med et foredrag om Hjemmeværnets flyvende afdeling, deres fly og opgaver.

Draken Meeting

Årets største arrangement: "Draken Meeting" blev afholdt i slutningen af august måned, med 68 tilmeldte gæster.

Hvor vi de første år afholdt arrangementet med kun et lille antal gæster, måske 10-12 personer, har begivenheden heldigvis vokset sig meget større hen over årene. Pilotforeningerne for de to Draken eskadriller, som tidligere afholdt hver deres Reunion hvert andet år, har grundet naturligt faldende medlemstal ønsket at koble sig på vores arrangement.

For nogle år siden var det piloterne fra ESK 729 og nu i år også piloterne fra ESK 725. De har allerede bestemt, at de ønsker at deltage igen næste år, så vi kan sikkert også forvente et stort rykind igen i 2024.

Grundet besøgsrestriktionerne på flyvestationen, havde vi i år valgt at hente AR-113 over på FLYHIS for en opstart. Vi syntes næsten ikke, at vi kunne være bekendt at snyde vores medlemmer for at nyde vores fly endnu en gang.

Draken på landevejen

Vi adskilte flyet i vores shelter, fik hjælp fra "Flyservice" til at få flyet bugseret ud og hjælp fra Vagtcentralen til at stoppe trafikken på Herningvejen medens vi passerede.

Jeg garanterer for, at der var travlhed med mobiltelefonerne i de ventende biler, der skulle tages en række billeder af det usædvanlige syn af et Draken fly kørende på Herningvejen.

Der var bestemt ingen sure miner hos de ventende bilister. På FLYHIS blev flyet atter samlet og gjort klar til opstart. Opstarten forløb som planlagt med velvillig sikkerhedsassistance fra BOR.

Efter nogle dages forløb, blev proceduren gentaget – denne gang i omvendt rækkefølge. AR-113 er nu trykt tilbage i Shelter 152.

Foruden disse faste arrangementer har vi været inviteret ud med cockpittet en del gange i løbet af dette år.

Vi har været til:

- Mandemesse i Aulum
- KZ-Rally på Skinderholm
- Skolejubilæum i Kølvrå
- Og nu senest til Hobbymesse i Kjellerup.

Egholm Slot

I marts måned havde vi arrangeret en arbejdstur til Egholm Slot hvor vi som sædvanligt blev modtaget med stor varme af Jannie og Ole.

Vi har jo A-014 hængende i slottets cafeteria. Det ser for øvrigt forrygende godt ud. Jørgen havde lovet, at få lys i nogle af de udvendige lamper på flyet og det lykkedes.

Vi fik også monteret den åbne næse-del som Tommy har fremstillet til os på raket pod'en. Nu er det muligt at se ind til de 19 raketspidser som er monteret.

Promoveringsture

Ud over det har vi også været inviteret til Falster og til Sindal, invitationer som så alligevel desværre ikke er blevet til noget.

Alle disse ture ud til forskellige be-givenheder fungerer samtidigt som promoveringsture for Draken Team Ka-rup, FLYHIS, Gedhusmuseet samt for Flyvevåbnet.

Vi er begyndt at invitere medlemmerne med som hjælpere på disse promoveringsture, og det har vi rigtig gode erfaringer med. Det vil fortsætte i det nye år.

Resterne af AR-102

Arbejdet med resterne af AR-102 fort-sætter. Vi er nu kommet så langt, at cockpit og flykrop er adskilt.

Næste del af arbejdet foregår i Dome hallen. Cockpittet skal slibes, repareres, males, eventuelt have skiftet front-rude og canopy, have skiftet sæde, monteret instrumentpanel og tilhørende sidepaneler.

Heldigvis har Gedhusmuseet tilslut-tet sig, at deres nye cockpit bliver med luftindtag. Når dette nye cockpit er færdigt og godkendt overtager Draken Team Karup det "gamle" cockpit.

Arbejdet på det "nye" cockpit skrider godt fremad, selvom der er visse vanskeligheder forbundet med at adskille det. Mange dele er svært korroderede grundet manglende beskyttelse mod vejrliget.

Tur til Sverige

Den 2. november tager vi 25 personer på tur til Sverige. Vi skal besøge bl.a. SwAFHF, Swedish Air Force Historic Flight på Såtenäs samt Aeroseum.

Vi håber, at vi får en god og interes-sant tur op til vores svenske venner.

Tak

Jeg vil jeg slutte denne årsberetning med at takke "Tirsdagsholdet" for et flot stykke arbejde året igennem. Det er en sand fornøjelse, at arbejde sammen med jer, jeg håber, at det kan fortsætte en rum tid endnu.

Stor tak til Knud og Asger fra "Flyser-vice" fordi I altid er parate til at give os en hjælpende hånd. når vi har behov for det.

Stor tak til BOR, fordi I altid er villige til at stille op og give os den nødven-dige sikkerhed, når vi skal starte et af flyene. Det er yderst betryggende at I er med os.

Endelig en kæmpe tak til Henrik Hjorth for et super godt samarbejde året igennem. Det er en kæmpe fornø-jelse at samarbejde med en person, som prioriterer sit eget arbejde ligesom vi selv gør på "tirsdagsholdet", at tin-gene skal fungere og skabe glæde.

Cockpitdelen skæres af AR-102 med stort møje og besvær

"Spidsen af en jetjæver" - AR-102 - gøres klar til turen hjem til Domehallen.

Værkstedsgruppen Karup

vi Kjeld Hansen, formand

Det har været et stille år, men stadig nok at lave vi har været i Herning til Motorshow med F-16, med opstilling af fly i en lav hal, men det gik med møje og besvær.

Crashtender

Værkstedsgruppen har færdiggjort Rosenbauer Crashtender og fået den synet. Den står nu i køreklar stand og har deltaget i Allingåbro Motorfestival.

Vi har på værkstedet stadig den gamle kranvogn, som er blevet malet, men der er mange ting endnu, motoren skal renses, og derefter males og efter det skal den monteres igen.

Bedford

Bedford'en der skal trække blokvognen med F-84, er netop blevet færdig ved maler og skal monteres med førerhus og motorerne skal have et gennemgribende eftersyn.

Så skal vi have monteret de forskellige instrumenter, selve førerhuset skal have monteret døre samt andet der mangler indvendig.

Når det er sket, skal selve stolen til anhænger repareres, så den kan passe til den anhænger den skal trække.

T-33 på pibestal

Derudover har vi også lavet og repareret den T-33, som normal er opstillet ved Flyveskolen, efter at den var blæst ned i stormen, den er nu klar til at blive malet

Og derefter blive opsat efter at vi har lavet nyt og stærkere fastgørelse.

F-16 for børn

Vi har også været i Nørre Uttrup med F-16 samlet, ved kræftramte børns års dag. Dette var en stor oplevelse for alle børnene.

Kulturnat København

Sidst har vi været i København for at opstille F-16 ved konges Nytorv i forbindelse med Kulturnatten.

Det gik godt, men vejret var meget dårligt med masser af regn, og der hvor flyet stod var det ikke særlig heldigt, da der overhovedet ikke var noget lys om aften.

Harvard Danmark

v/ Jan D. Johansson

Vi stripper.....men ikke for penge, derimod maling! Masser af maling!

I 2023 har vi været tynget af at formanden har haft lidt for meget arbejde, som jo altid ligger på den bedste tid af dagen og tager al ens fritid. Målet for i år har været at skrue de første stumper fast på rørrammen, og vi når næsten i mål i 2023.

Især den gule maling på undersiden er yderst genstridig, men den er formentlig også kun ca 80år gammel og når malingen er strippet, skal alle paneler slibes efterfølgende, klar til ny primer og maling.

Det er spændende at moderne miljørigtig paint stripper ikke virker fantastisk godt på 70år gammel maling, men så prøver vi bare igen. Stripperen skylles af med rigeligt med vand og er miljørigtig - tænk at en Harvard er blevet "grøn".

Og hvorfor fjerner vi så al maling? Jo, for at være sikker på hvad der findes under, feks korrosion eller skamfilningsmærker på paneler.

Disse slibes ud, måles for at sikre vi ikke er under mål, og så klar til primer.

Den varme sommer var ideel til stripping, da varmen hjælper med den kemiske process. Igen så det på mange dele af de er malet i amerikansk sort og grøn, derefter overmalet med pensel med engelsk grøn.

De ca 100 små stumper til cockpittet er ligeledes blevet malet.

Vi fandt også ud af at nogen har fusket med luftindtaget, i hvertfald har det fået en ordentlig omgang fylde-masse ovenpå en noget tvivlsom reparation, så her er der endnu en opgave der skal skrives på listen over ting der skal laves.

To skridt frem mod en flyvende Harvard og, tja, måske 1 tilbage.

Vi fandt ud af på den hårde måde at vores etch primer ikke var kompatibel med vores primer. Det ses tydeligt på billederne hvor manglingen bobler op.....ah well stripper på, rens, mal repeat....(I må gerne have lidt ondt af os)

Kræn Hjortlund hentede propellen og med hjælp af de rette institutioner og instruktioner få overhalet propellen.

Og formanden brugte en dag i Alodines favn. Alodine er et middel der smøres på aluminium og som angriber korrosion(aluminiumsoxid) så korrosionen ikke kommer igen, det kan varmt anbefales til alle der laver metalfly.

Resultatet af en etchprimer og epoxyprimer der ikke er kompatibel.

Arne og Tommy maler

Dele der har fået Alodine (Nej, man kan faktisk ikke se det, men det virker)

Stor donation
Et af vores medlemmer er kommet med en større donation af forbrugsvarer.

Det er vi altid glade for, alle donationer, store som små.

Quiz

Hvad ser vi på dette billede? Harvard piloter/mekanikere må ikke svare. Se svaret til sidst.

Hvad er det ?

Tak

Vi må ikke glemme at nævne den store indsats Pensionisterne i Ålborg har lagt med Harvard 310, faktisk så meget at der nu står en halvfærdig Harvard - stærkt gået svende! Det hører vi nok mere om i deres beretelse.

En stor tak til SSG Henrik Hjorth, hvis hjælp har været uvurderlig gennem året, i særdeleshed at vi nu har et godt og varmt sted at være.

Også en stor tak til Strut Nordjylland, Team Draken og Pensionisterne på FSN AAL – uden jer var vi ikke kommet langt.

Men frem for alt tak til Tommy, Arne R. Andersen og Jan Klarbæk, der troligt møder op og skruer Harvard.

Følg med på nettet

Følg med på www.harvarddanmark.dk eller Harvard Danmark på facebook og meld jer ind i Harvard Danmark.

Der er en bid vej igen og skulle der nu sidde nogle medlemmer derude og tænke - jeg vil godt komme til Karup en gang om måneden, så sig endelig til.

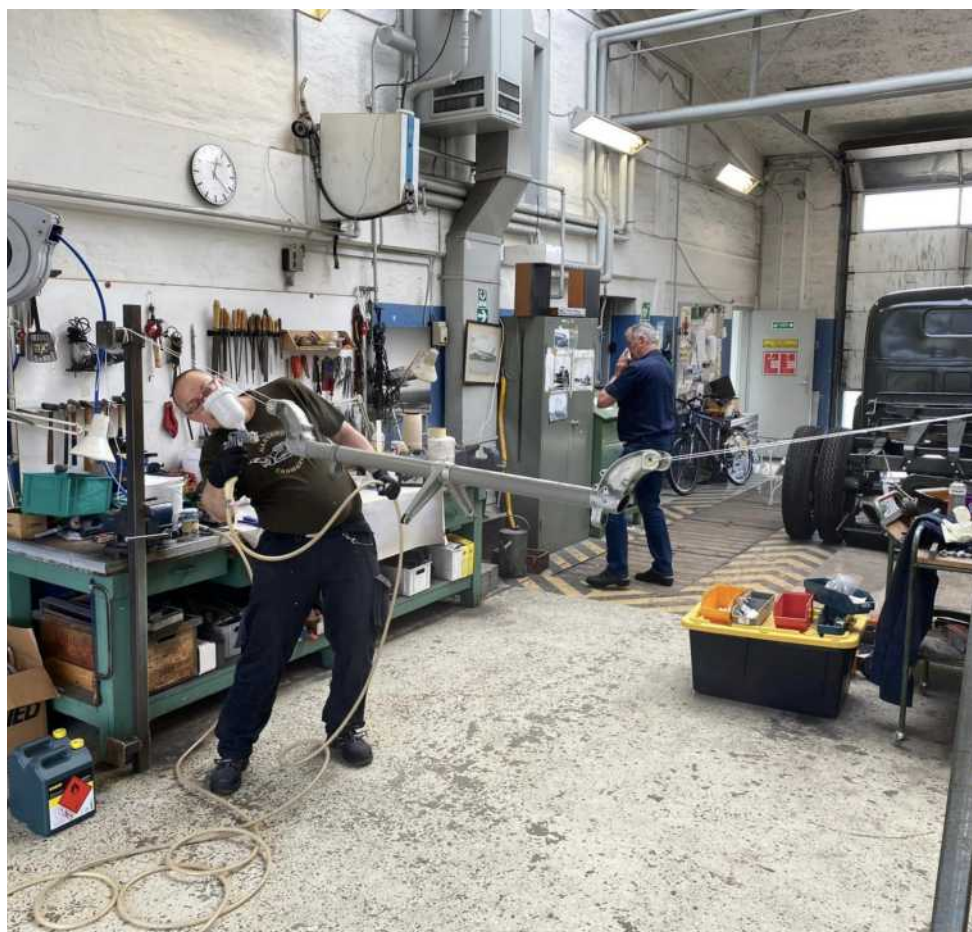
Stort malearbejde

Vi fik også malet ca 100 dele til cockpittet, det har været formandens store ønske i flere år.

Lidt noget pille værk med at sætte ståltråd på og male, men "we're getting there!"

Det har vi ventet på længe, så kan vi snart samle cockpit!

Til højre er Arne i gang med at klar-gøre dele til maling.

Næste år og næste år og....

Det kommende år vil være fokuseret på at bestykke røret og påbegynde udbygningen af nitter i bagkroppen.

Flere har spurgt om hvornår vi er færdige eller sågar ytret at vi aldrig bliver færdige, og til dem kan jeg kun sige 5-10 år.

Hvis vi skal ud at flyve, er det nok vigtigere at tingene bliver gjort rigtigt, frem for hurtigt!

Harvard Danmark følger også den moderne trend og tilbyder gerne hjemmearbejde. Alle, uanset erfaring, er meget velkomne!

Glæd jer til at se en ægte "dansk" Harvard i luften!

Og svar på Quizzen:

Det er holderen til pilot relief tube, en rar genstand på lange flyveture

Pensionistgruppen på FSN Aalborg

v/ Frank Nielsen

Udstillingsaktiviteter:

Efter at F-16 E 176 har været udstillet på Flyvestation Skrydstrup, er det klar til transport til Flyvestation Aalborg, hvor det skal indgå i en stor øvelse.

Det er ikke meget vi har set til F-16 i Aalborg dette år. Den 3 juli blev flyet opstillet på Forsvarsmuseet i Aalborg, hvor det var udstillet indtil den 1 august.

Forsvarsmuseet er altid glad for se vores F16 fly udstillet både i længere og korte perioder , det er stadig et godt trækplaster med hensyn til besøgstal, dog er F 16 kommet tilbage her i oktober, hvor det deltager i en stor øvelse på flyvestationen.

F-104

Vores F-104 Starfighter er også blevet populær i udstillingsammenhænge.

Sidste år var det i Karup til åben hus arrangement og senere udstillet på Gedehusmuseet. I år er det på Flyvestation Skrydstrup, hvor det er udstillet i forbindelse med First Aircraft Arrival for F-35.

Vores tidligere F-104 pilot SLE har udvidet vores F-104 planche med yderligere data der viser hvad et F-104 kunne præstere for snart 60 år siden.

Det første danske F-104 fly var i luften på en kold novemberdag 1964, så vi må sige at fortid og nutid mødes, når det vises sammen med det nye F35 fly.

Erhvervsministeren på besøg

SLE fortæller erhvervsministeren, hvad et F-104 fly kunne præstere.

Renoveringsarbejder:

Vores Harvard fly er på malerværkstedet for blive for at få en helopmaling.

Vi vil satse på at det kan komme med til airshow næste år. Samling af vores Harvard fly har efterhånden strakt sig over en 10 års periode, fra vi fik det hele i enkelt dele fra forskellige udfasede fly.

Det har været et stort puslespil at få samlet alle stumperne til et helt fly. Det bliver en stor dag, når det står som et helt og nymalet fly.

Meteor Mark 4 er stadig under renovering og der kommer hele tiden nye ting til, der lige skal have en kærlig hånd, så det kan blive værdig til at indgå i en udstilling

Mini F-16 står ikke meget i vores hangar. Der er mange der gerne lige vil låne det til et eller andet arrangement. Vi låner gerne ud, selvom der nogle gange skal rykkes for at få det tilbage igen.

Smedearbejder:

Smedene løser både store og små opgaver for at dække de behov der opstår. En af de større opgaver i 2023 var at tilvirke en stand til en F-84 motor.

F-84 motor klar til udstilling

Flyvestation Aalborgs historie:

Medlem i vores gruppe, Bent Jørgensen arbejder på at få samling på Flyvestationens historie.

Bent har i flere år arbejdet med at få styr på det hele og sammenfatte dette i en bog om Flyvestation Aalborg helt tilbage til 1938. Bogen er nu så langt fremme at korrekturlæsningen er begyndt.

Bevaring af arkivalier:

Vi har rigtig mange arkivalier der i mange år har været opbevaret i en kælder, der tidligere har været foto laboratorium, et sted der ikke var optimal, hvis tingene skal opbevares for eftertiden.

ATW har givet os rådighed over en tidligere flight bygning ved hg 67. Dette har givet os mulighed for at samle alle vores arkivalier et sted og i et bedre klima.

Vi har meget der skal sorteres og registreres, mens der stadig er nogle der kan huske tilbage i tiden.

Vi har koncentreret os at få så mange oplysninger om de enkelte elementer som muligt, så historien bevares.

Vi har fundet at dette var vigtigere end digitalisering.

Når nogle af vores ældre kolleger går bort er familien flink til at sende gamle billeder der omhandler flyvevåbnet til os og dem tager vi gerne imod, så de kan indgå i vores samling.

Registrering af billeder:

Finn Sørensen er meget koncentreret om at finde historien bag de enkelte billeder og få det noteret.

Finn har været på flyvestationen i snart en menneskealder og har en god baggrund for at identificere dem.

Vores gruppe:

Vores renoverings -og registrerings gruppe er på 29 medlemmer, men mange af os er fra alderen 60 til 80 plus, desværre er der flest i den høje ende af skalaen.

Vi har dog nogle af de yngre medlemmer der er med til at trække læsset. Det er dejligt at vi har fået nye medlemmer der er meget interesseret i fly og fly historie, så engagementet omkring fly bevares.

Team Tordenjet Skrydstrup

v/ Poul Larsen

2023 blev endnu et år med nogle spændende aktiviteter for vores team. I slutningen af 2022 fik vi en spændende forespørgsel fra den lokale rekrutteringskoordinator.

"Kan I stille rekrutteringsflyet E-176 op på centertorvet i Kolding Storcenter?"

Det umiddelbare svar blev ja, det kan vi sikkert godt; men vi blev lige nødt til at undersøge forholdene nærmere inden vi sagde endelig ja til opgaven.

Efter nogle opmålinger på et F-16 fly kørte vi en tur til Kolding for at mødes med centerets event-koordinator.

Efter en tur rundt i hele centeret, fandt vi endelig en branddør som efter nogle kontrolmålinger så ud til at være tilstrækkelig stor til at flyet kunne passere, hvis vi drænede næsebenet for hydraulikvæske for at sænke forenden på flyet så meget, at canopyen kunne komme igennem.

Det ville desuden være nødvendigt at vippe flyet over hovedhjulene, så den bageste del af kroppen kunne passere. Når flyet var kommet gennem branddøren, ville det desuden være nødvendigt at løfte næsen over et par betalingskasser i Bilkas kasselinje, samtidig med at det blev flyttet sideværts.

Da flyet desuden skulle løftes over et højt hegn for at kunne anbringes i den passage som førte frem til branddøren, stod det klart at vi ikke selv ville kunne klare opgaven.

Storcenteret havde i forvejen et samarbejde med BMS, så vi besluttede at kontakte lederen af et af deres såkaldte "Bakser hold" som er specialister i at flytte store og tunge emner og han mente godt at de kunne hjælpe os.

Efter en besigtigelse af et F-16 fly, drog vi igen til Kolding Storcenter for at se på de faktiske forhold og for i fællesskab at lægge en slagplan. Resultatet blev at vi sagde ja til opgaven.

Opstillingen af flyet skulle ske d. 6. marts, efter kl. 19, for at undgå at der var for mange kunder i centeret.

F-16 i Kolding Storcenter

Slagets gang

Vi mødtes med kollegerne fra FLYHIS i Karup kl. 18, hvorefter flyet blev løftet over indhegningen og ned i passagen til brandporten og stille og roligt trukket hen til denne.

Næsebenet blev drænet for hydraulikvæske så canopyen kunne komme ind gennem døren; men desværre viste det sig at branddøren ikke var bred nok, da dørene ikke som forventet gik ud af døråbningen; men stak ca. 7 cm ind i denne.

Den erfarne leder af bakserholdet fandt lynhurtigt en løsning *"vi tager lige dørene af hængslerne, så kan de løftes væk fra døråbningen"*.

Nu kunne flyet komme gennem branddøren og videre ind i gangen. Næsen blev løftet hen over 2 af kasselinjerne. Flyet blev løftet op på et par "rulleskøjter" så det kunne flyttes sideværts rundt om hjørnet ved Søstrene Grene.

Herefter var resten af turen til centerfortovet næsten klaret med en rolig bugsering vha. den elektriske gaffeltruck.

På centertorvet kunne flyet samles som normalt. Der var nok mange kunder som fik sig en speciel oplevelse den aften.

Nedtagningen af flyet efter 3 uger var "bare" at gøre det hele i modsat rækkefølge og da vi nu alle kendte vejen og de udfordringer der var undervejs, gik opgaven også denne gang næsten smertefrit.

Der skal lyde en stor ros til Bakserholdet fra BMS, som hjalp os med at løse opgaven. Det er selvfølgelig også dejligt at Team Tordenjet fik ros og anerkendelse fra Fighter Wing Skrydstrup for at have løst opgaven.

Tak for det!

Lysfest i Haderslev

En anden af de spændene opgave vi fik løst, var igen en opstilling af E-176, denne gang på Gravene i Haderslev i forbindelse med den årlige "Lysfest" d. 4. maj.

Her var opgaven at stille flyet op om morgenen inden arrangementet startede og at nedtage flyet efter arrangementets afslutning kl. 22. Det betød at nedtagningen skulle ske når det var blevet mørkt.

Resultatet blev en løsning som involverede Slesvigske Fodregiment, der hjalp med transport af flyet fra kaserne til Gravene, det lokale politi som eskorterede flyet gennem byen, og om aftenen stillede Beredskabsenheden fra Haderslev med lys til nedtagningen.

Igen et spændende arrangement som vi er glade for at blive involveret i og som vi er stolte over at kunne løse.

Modtagelse af F-35

En tredje vigtig begivenhed i perioden var selvfølgelig modtagelsen af de første F-35 fly, d. 1. oktober.

I forbindelse med den officielle fejring af modtagelsen, var det besluttet, at der skulle laves en udstilling af nogle historiske Lockheedfly.

I den forbindelse blev vi i FLYHIS-regi enige om, at samling af flyene kunne ske i området omkring vores hangar 6, i det nordlige område af Flyvestation Skrydstrup, hvor Team Tordenjet til dagligt holder til.

Vi fik derfor nogle dage før d. 1. oktober besøg af vores kolleger fra henholdsvis Aalborg og Værløse, som kom med en F-104 Starfighter og en T-33 T-Bird.

Vi havde et par hyggelige dage hvor vi fik samlet flyene og fik lært hinanden lidt bedre at kende, samtidig med at der blev fortalt en masse røverhistorier fra de "gode gamle dage"

For Team Tordenjet blev FAA-arrangementet d. 1. oktober også en ganske særlig dag, da vi i forbindelse med arrangementer fik overrakt et legat på 10.000,- kr. fra Flyvevåbenets Jubilæumsfond.

Det skete som anerkendelse af vores indsats i forbindelse med *"Formidling af Flyvevåbenets virke med fokus på Flyvestation Skrydstrup's historie igennem lokale aktiviteter på og omkring flyvestationen."*

Der skal her lyde en stor tak til fonden for legatet og tak til dem som har set os og finder vores arbejde værdifuldt.

Arkivgruppen

v/Hans Kristoffer Christensen

I arkivgruppen prøver vi på bedste vis at få styr på historien. Vi får rigtig meget som har stor historisk værdi. I gruppen er der nogle som har valgt at specialisere sig og lægge alle kræfter i et enkelt interesseområde.

Leif Hallum har således valgt at bruge tiden på et projekt omkring de katapultsæder som gennem tiden har været benyttet i RDAF.

En kompliceret opgave, som har voldt store vanskeligheden, med at skaffe de rigtige oplysninger. Vi prøver på bedste vis at hjælpe, så Leif kan komme i mål med dette projekt.

Modelflysamling

Et telefonopkald fra en tidligere pilot på Skrydstrup, Jan Mathisen, medførte at vi tog turen til Holte for at hente en stor privat modelflysamling tilhørende Søren Eyrich. En rigtig flot donation, som nu er udstillet hos Team Tordenjet i Skrydstrup.

Søren har altid haft interesse for fly og flyvning. Interessen blev ikke mindre af at han i 1947, i en alder af kun 7 år fik en flyvetur i fødselsdagsgave med navnkundige Morian Hansen. Turen gik hen over Søborg og Holte, hvor mor stod og vinkede op til fødselaren.

Søren begyndte at bygge modelfly i 1964 og fortsatte med denne hobby i mere end 50 år. Det første fly var en F-104G Starfighter, og gennem tiden er det blevet til ca. 150 fly. Som et eksempel på Søren's søgen efter det perfekte, måtte han en tur i hangaren på Flyvestation Værløse, for at skaffe den helt rigtige orange farve til Catalinamodel.

Som 16-årig kom Søren ind som soldat, først i Jonstrup, senere på Flyvestation Skrydstrup.

Efterfølgende blev han medlem i Nordsjællands Svæveflyveklub, ligesom han har bygget og fløjet med adskillige fjernstyrede modelfly.

Den unikke samling af modelfly som vises her, er skænket af Søren, en stor Tak til Søren for den.

Søren håber at Team Tordenjet med denne samling giver andre unge lyst til at tage den hobby op som i mange år var hans store interesse og hobby.

Søren Eyrich ser udstillingen af hans mange modelfly.

Søren Eyrich, nr. 2 fra venstre ved F-16 sammen med et udvalg fra Teamet

Hangargruppen

v/Poul Larsen

I hangargruppen har vi primært arbejdet med at færdiggøre vores F-100, GT-927. Efter nogen søgen lykkedes det at finde det nødvendige løftegrej, således at vi kunne få skiftet Canopyen til en pænere version.

Det var tidligere besluttet, at flyet når det var helt færdigt skulle sendes til Værløse for at indgå i samlingen af fly der, da vi jo ikke har nogen mulighed for at udstille flyet i Skrydstrup.

Efter udskiftningen af canopyen påbegyndte vi adskillelse af flyet og i slutningen af juni blev de sidste dele af flyet kørt til Værløse. Her står det nu og venter på, at vi kommer og samler det igen.

I hangargruppen går vi nu og venter på vores næste projekt; men indtil vi får truffet en endelig beslutning om hvad det skal være, har vi tilbudt vore kolleger i Værløse at udskifte nogle anker møtrikker på deres T-33, da vi har de nødvendige reservedele liggende. Når det er færdigt, tager vi fat på næste projekt.

Alt i alt et meget begivenhedsrigt år for Team Tordenjet, ikke mindst de spændende opstillinger af F-16 og af vores nye F-35 Mock-up. Vi er glade over at vores indsats er værdsat og stolte over at vi stadig kan gøre en indsats for flyvevåbenet.

Tak

Igen i år skal der lyde en stor tak til Flyvestationen for stor opbakning til vores arbejde med at bevare historien.

Ligeledes en stor tak til FLYHIS for hjælp og opbakning til vores arbejde.

LUFTFORSVARETS VETERANER

v/ H. THUESEN, formand

Stevnsfort har det seneste år oplevet opture og nedture, men for os frivillige har det heldigvis mest været positivt.

Vi har haft en pæn tilgang af frivillige, hvor vi på de fleste "Fadderdage" har kunnet mønstre 10-13 personer.

Udfordringen kan være den knebne plads i skurvognen, hvor vores eneste kvindelige fadder forkæler os med en let frokost.

Det er værd at nævne, at mange frivillige bor op til 50 km væk, kører måske 100 km hver anden tirsdag (uden at få kørepenge). Eneste belønning er frokosten.

Arbejdet

De frivilliges arbejde består hovedsageligt af - i samarbejde med de dygtige fastansatte, at vedligeholde det udstillede missil materiel.

Samtidigt er der dog også tid til, at de tidligere HAWK teknikere kan "lege lidt", f.eks. er det lykket, at få flere stykker udstyr til at "bevæge sig" - en radar, en launcher og en 12,7 mm firling kan nu dreje rundt.

Stevnsfort slap nogenlunde nådigt fra stormfloden, der ellers var hård ved de stevnske kyster.

Der forestår dog et kæmpe arbejde med at få ryddet op i de to "Ræve-gange" som er næsten fyldt med sten og vragsods.

Arrangementsudvalg

Foreningen holder indtil videre fast i 4 årlige, sociale arrangementer, generalforsamling, høstfest, bingo og julefrokost.

Alle arrangementer afholdes i HAWK Eskadrille 543' tidligere administrationslokaler på Stevns. Stedet hedder "Restaurant Mad og Ro".

Tur til HJV Skovhuse

I år blev der igen afholdt et udearrangement. Turen gik til HJV Center Skovhuse. Her er indrettet et spændende museum i bunkeren under det tidligere Radarhoved Skovhuse.

Vi fik en rundvisning samt en fortælling om stedet af historiker Carsten Pedersen.

Der blev også lejlighed til at komme op i det gamle MPR-radar tårn. Her er der en fantastisk udsigt.

Generalforsamling 2023

Udstillingsudvalg

Efter nedlæggelsen af Raketluftforsvaret i 2005 har pensionister ved LUFTVET scannet og arkiveret rigtig mange klenodier, som lige nu befinder sig i "Svend Åges hus" ved nedgangen til bunkeren ved Koldkrigsmuseet, Stevnstørtet.

Der blev efter et ønske fra medlemmer i LUFTVET ansøgt og modtaget fondsmidler, nok til køb af fremviser til film og billeder, samt 2 containere, som skal indrettes til udstilling af effekter, der skildrer Raketluftforsvarets historie.

Arbejdet er godt i gang og forventes færdigt senest april 2024.

Høstfest 2023

Dokumentationsudvalg

Udvalget har udført arkivarbejde og gennemgået lager. Der foregår fornyelse af LUFTVETs hjemmeside grundet nyt domænenavn (luftvet.dk) og webhosting af siden.

Den "gamle" hjemmeside havde ved ny hjemmeside leverandør fået problemer, der ikke kunne løses tilfredsstillende, hvorefter udvalget valgte at slette den nuværende hjemmeside og oprette ny LUFTVET hjemmeside, der vil være klar i det nye år.

LUFTVET medlemmer vil indtil da få tilsendt "LUFTVET POSTEN" hvori der vil være nyheder m.v.

Udvalget vil foretage registrering af materiale oplagt på lageret, samt redigering af "LUFTVETPOSTEN".

Gedhusmuseet.

v/ Palle Jørgen Christensen

Vinteren 2022 – 23 gik som vanligt med opdatering af udstillinger og produktion af flere skilte, så besøgende kan få udbytte af besøget, selvom de ikke lige kan spørge en guide.

En del foretrækker faktisk at tage besøget i eget tempo og eventuelt komme igen en anden gang, hvis de skal have udnyttet noget. Et nyt tiltag på hjemmesiden er en "360 graders virtuel tur". Så kan man også kigge indenfor, når vi har lukket.

Besøg af chef for OSW

Den 12. september 2023 fik vi en glædelig overraskelse, da Oberst Palle Mikkelsen, chef for OSW, Operational Support Wing, kiggede forbi med et våbenskjold og en tak for god service til gæster på museet, civile som militære.

Oberst Palle Mikkelsen, OSW, overrækker formand Poul Hjorth wingens våbenskjold

Det ligger især obersten på sinde, at de nye i Flyvevåbnet får en ide om deres rødder i det yngste af værnene, som dog trods alt snart fylder 75 år. Anerkendelsen varmede vores frivillige hjerter!

Mange besøgende

Besøgssæsonen har budt på alle slags besøgende fra børnehaver til skoleklasser og plejehjem.

Også folk fra de "væbnede styrker", tidligere og nuværende, har kigget forbi. F.eks. tidligere Drakenpiloter og teknikere ved "Draken Team Karups" årlige sammenkomst eller nye sergentelever og flyvemekanikerelever.

Der er også en god del udlændinge. Bl.a. nogle få der kan trække tråde tilbage til krigens tid som flygtninge. I sagens natur som børn dengang. 1611 besøgende gik igennem tælleapparatet.

Mange havde billeder og genstande med, de gerne ville overdrage. F.eks. et certifikat givet til Ole Lenler-Eriksens far af General Eisenhower for at have hjulpet en nedskudt polsk flyver til Sverige under krigen.

En jetpilot fra 1950'erne måtte også have sig en hangarflyvetur".

RIP

Desværre mistede vi i oktober måned en af vores trofaste hjælpere fra FLYHIS's Værkstedsgruppe, Per Ørum, til kræften. Foruden stor mekanisk snilde og altid godt humør hjalp han især med korrekt opmaling og mærkning af vores Gloster Meteor Mk. VIII og Republic RF-84F Thunderflash. Æret være hans minde.

Per Ørum i fuld gang med at restaurere RF-84'eren".

Om fem måneder har vi ladet batterierne op og er klar til en ny turmus.

Danmarks Flymuseum i Stauning

v / Bent Laursen

Danmarks Flymuseum har igen i 2023 haft en god sæson, rigtig mange besøgende, en stigning i besøgstallet kan ses og mærkes på vores omsætning.

Vi er i gang med nye tiltag i udstillingen, simulatoren er klar til brug igen, efter en stor renovering.

Alle plancher på museet skal opdateres, og nogle få stykker tilføjes.

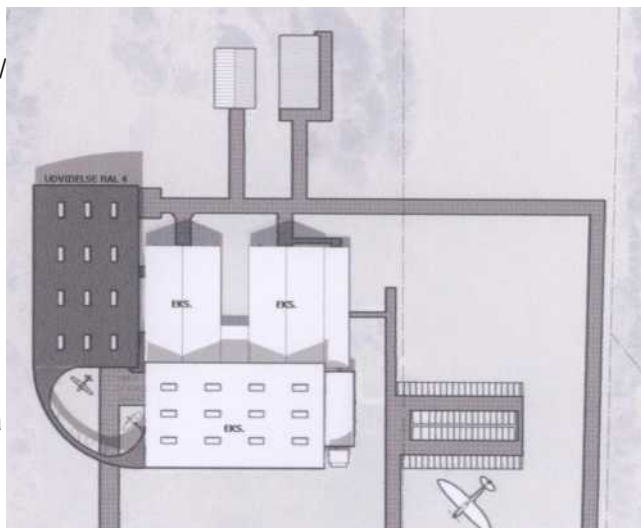
Der vil blive stillet 5-6 fladskærme op med små klip af interview med piloter/teknikere, så man selv kan vælge hvilke man vil se, ved at trykke på et tastatur. Der vil blive tilføjet QR koder på vores standere.

Museets er startet op med at bygge en Rundbuehal nr. 2, således at vi kan få alle vores projekter samlet et sted, i stedet for at de står flere forskellige steder i området. Det gør det også nemmere at restaurere dem. Hallen forventes færdig i 2024.

Vi i bestyrelsen m.fl. arbejder med at få en Hal 4 op at stå, identisk med Hal 3. Den vil primært skulle bruges til passager/charter trafik, samt forretningsfly. Der vil også blive afsat plads til Flyvevåben fly.

Til slut vil jeg takke alle som støtter op om Danmarks Flymuseum. Især en stor tak til Draken Team Karup for et godt samarbejde, håber det kan fortsætte ud i fremtiden.

Jagergruppen Stauning

v / Bent Laursen

2023 er gået stille og roligt planmæssigt frem, med at restaurere (R)F-84 G Thunderjet, vi får flere og flere ting færdige, og monteret.

F.eks. er panelet til foto-apparatet blevet monteret på undersiden af forkroppen. Det viste sig at hullerne til boltene sad anderledes, end hvor panelet kom fra, tydeligt at der var forskelle på flyene.

Næsehjulsunderstellet, samt fælg er blevet malet. Ligeledes er vi i gang med at korrosion behandle luftindtaget, inden det skal males.

Noget af det næste vi skal i gang med, er at reparere på fairings, og sandblæse dem.

På et tidspunkt var vi i færd med at finpudse forkroppen, med det resultat, at der gik hul i et panel som vare tæret op, kun malingen holdt sammen på det.

Så vi fandt et tilsvarende panel, som blev monteret i stedet for.

Sådan er der så mange små overraskelser undervejs.

Vores tidligere sponsor til Spitfiren er desværre gået konkurs. Men til alt held fandt vi en ny, nemlig Dangaard i Spjald, de har sponsoreret ALT maling til (R)F-84 projektet. Det er vi dybt taknemlige for.

Strut Nordjylland

v/ Steen Lee Christensen (LEE)

Når vi ser tilbage på den del af året der er passeret, er der specielt to ting der har markeret en ændring i vores klub; Chipmunk OY-DHJ er ikke længere en del af klubben, Renoveringen af Piper Cub OY-AZR er kommet godt igang.

Piper L-18 Super Cub

OY-AZR, var jo et af to fly der i Vandel overlede hangarbranden i 1968, hvor 11 fly brændte op. Det andet fly er næsten fuldrestaureret af AAA i Avedøre, og vi er nu kommet godt igang med restaureringen af vores fly.

OY-AZR har i de eneste år stået lidt gemt væk i et hjørne af hangaren, da vi havde fuldt op med at holde vores andre tre fly flyvende. Nu er vi kommet af med det en (herom senere) og har derfor plads til at arbejde med Piper'en.

Vi er gået igang med kroppen først, hvor vi har pillet det gamle lærred af, rensat stellet og fået det primet. Rørstellet af stål er heldigvis i en rigtig fin stand. Så der har ikke været behov for udskiftning af dele. Efterfølgende er vi begyndt at montere nyt lærred (Ceconite) på kroppen.

Motoren ser ud til at være i god stand, men vi skal lige have mindst én cylinder af for at se om der er nogen form for korrosion i den.

AAA har gjort et stort arbejde med at få bemaling m.m. til at være så originalt som muligt. Camouflage bemaling med brun og grøn har vist sig at være lidt af et puslespil.

Der er fine tegninger, og billeder, af hvordan de to farver har været brugt, men hvad hedder nøjagtigt den brune eller den grønne farve der blev brugt.

Et stort researcharbejde er lavet af AAA og Strut Nordjylland sammen, hvor bl.a. en gammel malingrest er brugt, samt naturligvis en analyse af den maling der sidder på lærredet.

Et firma i Aalborg har derefter lavet de farver som vi er kommet frem til som må være de rigtige. Hvis jeg kender forsvaret ret, kan man forestille sig at malingen grøn og brun har været brugt af det der har været nemmest tilgængeligt på det pågældende tidspunkt. Vi maler vores Piper Cub med samme maling som AAA, men bibeholder interiør så godt som urørt, hvor AAA har nymalet alt rigtig flot.

Vi planlægger på at holde den indvendige del af cockpit i så original stand som muligt for at bevare det historiske udseende. AAA har valgt at nymalet alt, hvilket ser fantastisk flot ud.

Chipmunk

OY-DHJ havde et havari tilbage i 80'erne, hvorefter Danmarks Flymuseum overtog det. Strut Nordjylland lavede en total restaurering af flyet, og havde derefter brugsretten til flyet i en årrække.

Vores udlånskontrakt udløb i maj 2023, hvorefter den gule Chipmunk blev fløjet til Stauning, tilbage til Danmarks Flymuseum.

Flyet er nu solgt videre, og kommer heldigvis til fortsat at flyve i Danmark.

KZ III

OY-DZE har vi fløjet med i et par år, og den gør det rigtig godt. Som ny pilot på den kan man godt være lidt nervøs over at skulle håndstarte den, men det er ikke noget problem, og den starter som regel på første priming.

Takket været installation af elektronisk tænding på den ene side, og en nyere Slick magnet på den anden side, kører motoren som en drøm.

Vi har deltaget med den ved KZ & V's generalforsamling i Herning i 10. juni, Kræn Hjortlunds fødselsdag/ North Flyings familiedag også i juni, Blokhush Fly In i August og arrangementer på Viborg og Vesthimmelslands flyvepladser.

KZ VII

OY-ATM er jo det fly vi har haft i rigtig lang tid, og den gamle dame (1948) gør det stadig godt. Vi har byttet det venstre krængror, hvilket medførte at den trak en del til venstre. Det kan man heldigvis justere sig fra ved at ændre indstillingen af den højre vinge.

Herudover har den fået nye dæk. KZ VII deltog også i Blokhush Fly In, som den har gjort siden 2014.

2023 har måske ikke været året det år vi har fløjet mest, men vi er et godt sted med vores fly, og vi ser frem til at projekt "Piper Cub" skrider fremad.

Dansk Flyvehistorisk Forening

v/Jens Sannom, formand

Restaureringsgruppen.

Arbejdet med restaurering af "Glenten" er nu tilendebragt, flyet er transporteret til Danmarks Tekniske Museum (DTM) i Helsingør.

Flyet er atter samlet, nu i en nyrenoveret præsentabel stand, som er meget tæt på flyets oprindelige fremtoning med en lærredsbeklædning, som fremstår meget anderledes end den gjorde for cirka 70 år siden, hvor en udskiftning af lærredet foregik med gummi imprægneret ballonlærred, som man tilfældigvis havde ved hånden dengang.

Samling af flyet var ikke en simpel ting, da den omhyggelige afmærkning af wirerne med "manila"-mærker delvis var faldet af, hvorfor der forestod et betydeligt detektivarbejde, før flyet endelig kunne samles.

Da wirerne såvel som lærredet indgår i flyets strukturelle stabilitet, er det ingen triviel sag, at sådanne ting skal være i orden.

Det er selvfølgelig blevet udnyttet, at værkstedsfaciliteterne har været ryddet, så oprydning og renholdelse har fået et betydeligt boost inden det nye flyrenoveringsprojekt for DTM påbegyndes.

Foto: Erik Frikke

Flyvehistorisk Tidsskrift

Dansk Flyvehistorisk Forenings husorgan Flyvehistorisk Tidsskrift (FHT) er også i 2023 udkommet i 4 numre, som udsendes til foreningens medlemmer og et repræsentativt udsnit af landets større biblioteker.

Bladet bliver generelt vel modtaget, og undertiden finder tidsskriftet også vej til mere eksotiske modtagere i ind- og udland.

Hermann Göring i Danmark

En helt ny tysk Göring bibliografi af den tyske historieforsker Harald Sandner med titlen *"Wenigstens 12 Jahre anständig gelebt, Neue Einblicke in Hermann Görings Biografie"*.

Blandt meget andet kildemateriale er der hidtil ukendte oplysninger om Görings liv i tiden efter den første verdenskrig, som blandt andet omfattede ophold i Danmark og deltagelse i flystævner her i landet, og som indgik i en artikelserie om Hermann Görings ophold i Danmark i 1919 i FHT.

Denne artikelserie er skrevet på baggrund af notater af Alfred Dietrich, som indgik i barnebarnet Jørn Dietrich's artikelserie. Dette er den seneste anvendelse af materiale FHT, men absolut ikke den eneste.

Cessna 310

DTM ønskede, at vort næste projekt skulle være et mere moderne civilt fly, men lod det være op til renoveringsgruppen, hvorvidt man skulle give sig i kast med museets Cessna T337D Super Skymaster (OY-CBB) fra 1956 eller Cessna 310 (Riley 65) (OY-DKH) fra 1968.

Valget faldt ud til Cessna 310's fordel. Flyet havde været på det danske luftfartøjsregister i perioden 1979-2003, hvorefter flyet doneredes til DTM, hvor det har været opmagasineret i adskilt stand siden.

Flyet er jo et moderne helmetalfly, så renoveringsopgaven er af en helt anden karakter end den forudgående opgave, men renoveringsgruppen består jo af faguddannede flymekanikere, så også det nye projekt er i bedste hænder.

Ekspursioner og foredrag

Foreningen afholder foredrag om flyvehistoriske emner, samt foretager undertiden ekspursioner til steder af flyvehistorisk interesse i nærområdet.

Seneste ekspursion fandt sted i september 2023, hvor målet var Gilleleje-gruppen, der holder til i et gartneri syd for byen af samme navn.

Gruppen har en imponerende samling af memorabilia fra især den tyske besættelse af Danmark.

Centerstykket i samlingen er en af de tre stadig eksisterende Messerschmitt Bf.110 i verden, nemlig en natjager Bf.110G-8 med en Lichtenstein radar i næsen.

Samlingen omfatter desuden adskillige maskingeværer og kanoner til tyske fly, håndteringsgrej, bugseringskøretøjer og meget andet.

Foredragene har omhandlet såvel militære som civile flyhistoriske emner.

DAFARO

Danish Airbase Fire And Rescue Organization

v/Torben Stevnsborg

Året har budt på meget nyt, dels at få kørt alt på plads efter udtrædelsen af Militær Medicinsk Samling og ikke mindst det nye formaliserede samarbejde med FLYHIS.

Henriks Hjørts rolle har betydet en stor omvæltning for DAFARO, vi har fået støtte i at nå målet med at få samlet en helt unik samling fra Flyvevåbnets Brand og Redningstjeneste.

Vi er ikke i mål, men langsomt og sikkert kommer flere og flere effekter og køretøjer til live igen.

Mange aktiviteter

Vores aktiviteter blev i medio 2022 omlagt helt hvor fokus blev skoleundervisning i tæt samarbejde med flere kommuner.

I dag har vi 3 ture for forskellige klassetrin. Det har bla. betydet at vi sammen med Hangar 2 har fået lavet en fælles tur kaldet "top gun turen" som flere og flere skoler byder ind på.

Udover dette har DAFARO deltaget i mange arrangementer både på Værløse men også ude i landet. Samarbejdet med THS Ryes kaserne i Fredericia,

Hovedstadens Akutberedskab, Græsted Veterantræf, Furesø Kommune, Store Flyvedag, Historiske Dage, Shelter 214, Garderhøj Fortet, Børnehjælpsdagen, Ballerup Kommune, Københavns Kommune, Stevnstortet, DHM, DMKF, FMI samt mange gode kolleger både nuværende og pensionerede BOR folk har været enestående

Køretøjer og materiel

Vores frivillige har arbejdet benhårdt på at sikre en stabil grund og sikre økonomi til renoveringen af de køretøjer vi har i udlån. I 2023 blev 3 køretøjer synet og godkendt, Vi fik en helt uventet sikret en af de originale lyskanoner fra Århus Lufthavn (tidligere FSNTIR) med stor hjælp fra THS Ryes Kasernerne.

Vi havde besøg i shelteren af det største antal udefrakommende hidtil, stor hjælp ifm. renovering og reparation fra nye sider.

Omfattende fotoarkiv

Vores fotoarkiv har Tonny taget til sig og når de mere end 2500 private fotos fra tidligere og nuværende BOR kolleger er digitaliseret komme de ind på hjemmesiden stationsopdelt.

Bunker 86D

Henning har arbejdet benhårdt på at få bunker 86D-arbejdet på skinner. Det har stor bevågenhed fra mange sider at få projektet sat i gang.

Her har FLYHIS igen vist sin støtte. THS Ryes kasernes tropper hjalp med nedbrydning og transport af de originale dele fra en nedlagt bunker tilsvarende på FSNAAL.

Aktiviteter

- Skoleåret 2022-2023 - August/Juni 1155 elever og lærere
- Skoleåret 2023-2024 – August til 31.12.2023 423 elever og lærere
- Andre skole arrangementer August til 31.12.23 209 besøgende
- Andre arrangementer 1.1.2023-1.10.2023 932 besøgende i DAFAROs shelter
- Kurser under DAFARO i alt 4
- Historiske Dage (2 dage)
(I samarbejde med Garderhøj Fort)
- Børnehjælpsdagen (4 dage)
- Græsted Veterantræf (3 dage)
- Mindekørsel 4. maj
- Åbent Hus Telegraftroppene Ryes Kaserne
- Store Flyvedag Værløse (2 dage)
- Stevnfortet (Koldkrigsdag)
- Flagdag (Værløse) (I samarbejde med HG 2)
- Flyvestationen på Hjul Værløse (I samarbejde med Shelter 214)
- Befæstningens Dag Garderhøj Fortet
- Kulturnatten Livgarden
- Juleoptog Amagerbrogade
- 11 åbningsdage i DAFAROS shelter (6300 gæster)

De frivillige

Gruppen bag DAFARO består i dag af: Ane, Anders, Henriette, Henning, Jesper, Jacob 1, Jacob 2, Lars, Lotte, Martin, Rikke, Sadaf, Tonny, Torben.

Fremtiden

- At få renoveret bunker 86D
- At få synet og klargjort hhv. Mercedes Rosenbauer Crashtender, U2 Magirus
- At få KULI lysanlæg køreklar
- At få Buch Traktor i udlån af FLYHIS
- At uddanne alle i akutafdelingen i IT-LS (International Traume Life Support)
- At sikre flere originale effekter fra FLVBOR

Tak

DAFARO takker alle samarbejdspartnere og vores fantastiske frivillige for al hjælp og støtte i 2023.

DAFARO

www.dafaro.dk

Mail: info@dafaro.dk

Aeronautisk Aktivitetscenter Avedøre AAA

v/Orla Kragh Jensen

AAA har holdt vores sædvanlige tirsdags møder fra kl. 09:00 og som noget nyt også holdt lørdagsåbent hver lørdag fra maj til oktober, hvor vi er gået over til kun at holde åbent hver anden lørdag.

Efter det store arbejde med at efterse fjernvarmeledningerne fra Avedøre værket til Roskilde er blevet afsluttet, er området nu blevet retableret og der er lagt nyt asfalt på vores del af området.

AAA holder til i Hangar 2 på Avedøre flyveplads, og det var en stor glæde for os at vi lørdag den 16. september fik besøg af en KZ-III, OY-DKO. Avedøre flyveplads er nu igen aktiv en flyveplads.

Motor til KZ-III

Som noget helt nyt har AAA indkøbt en Continental O-200 motor i rigtig god stand til vores KZ-III, OY-DVA.

AAA har tegninger til montering af motoren i en KZ-III, og vi forventer det bliver et tilløbsstykke når vi i fremtiden skal have flyet i luften.

Det er ikke den eneste KZ-III der har fløjet med en Continental motor, og vi forventer da også at nogle af de "problemer" vi til tider oplever med de gamle Cirrus motorer bliver glemt med tiden.

Før vi kommer så langt, skal DVA lige have en grundig overhaling, have pålagt lærred på fuselagen, have pålagt lærred på en vingetip og have svejst et nyt understel.

Materialerne er skåret op, tilpasset og hæftet, men endnu ikke fuldsvejst.

KZ-II Coupe

Vores KZ-II Coupe, OY-DHK, kører på vågeblus og står og venter på at vi har ressourcer til at gennemføre færdiggørelsen af restaureringsarbejdet.

KZ-III ambulance

Vores KZ-III ambulanceflyver, der er udstationeret på Oplevelsescenter Nyvang, har haft en periode med problemer med motoren, eller mere nøjagtigt med magneterne, hvilket har betydet at den ikke helt har fløjet de timer vi forventede i 2023.

Desværre måtte vi også undervejs opleve et havari med flyet, hvor det venstre understelsben blev revet af under en landing.

Det blev dog hurtigt udbedret og OY-DYZ var på vingerne igen 15 dage efter havariet.

KZ-VII

OY-ATI, vores KZ-VII, har som sædvanligt fløjet en del i 2023 og det er jo også piloternes favorit da den har den stærke 6 cylindrede 145HK motor.

Vi har også investeret i yderligere en container, nu har vi tre, og der på går pt. arbejde med at overdække mellemrummene mellem containerne så vi kan beskytte vores bl.a. trailere mod vind og vejr.

Hangarvedligehold

Vores hangar, Hangar 2, har fået den sædvanlige TLC, (Tender, Love, and Care), og vi har fået portene til at køre noget bedre. Portene er meget store og udført udelukkende i træ, hvilket vil sige at de lader sig påvirke af vind og vejr og derfor har vi haft problemer med at de kiler sig fast mod hinanden.

Vi har fået løst problemet ved at give mere plads specielt i toppen af portene, men der er nok et problem vi skal se til fremover også.

Ny fordør

Samtidig har vi fået installeret en helt ny fordør og -karm. Døren er hentet på en gård nordøst for Roskilde og er fra 1927, det tætteste vi kunne komme på en dør fra den tid.

Bygningsrenoveringer

Vi har også startet et renoveringsprojekt i vores varme værksted, hvor vi pt. er ved at male og friske lokalet op.

Det gør en kæmpe forskel og vi har da også en plan om at værkstedet skal dekoreres med billeder fra hangarens historie.

Vores planer om at få lagt vand ind i hangaren er blevet genaktiveret og vi håber at vi får dette gennemført her i efteråret.

Midt på sommeren fik vi sat en artikel i Hvidovre lokalbladet omkring AAA og vores Super Cub, OY-AZZ, renoveringsprojekt, hvilket har afstedkommet meget stor interesse fra lokalområdet.

Så stor at det over flere lørdage har givet os så mange besøgende at vi stort set ikke har kunnet gennemføre vores planlagte arbejdsopgaver for lørdagen.

Piper Super Cub

Piper Super Cub Y-654 (OY-AZZ)

I skrivende stund ligger der på arbejdsbordet i hangaren i Avedøre tre dele, som mangler at blive monteret på Piperen.

En ildslukker, et hængsel til motorfundamentet og en rorlås. Det er hvad vi mangler at montere før den egentlige restaurering af flyet kan betragtes som afsluttet.

En restaurering, der har stået på i små 10 år.

Vi havde håbet, at AZZ kunne blive prøvefløjet i år. Men forskellige tekniske problemer har gjort, at dette næppe bliver muligt, idet det af forsikringsmæssige årsager skal ske inden udgangen af november.

Motoren, en Continental C 90-8, er over en længere periode blevet overhalet, og har faktisk været klar til monteringen siden årsskiftet 22/23.

Men først i august var vi klar til at hægte den på flyet. Montering af de mange forbindelser til motoren viste sig noget vanskeligere end vi havde forudset.

Det samme har været tilfældet med tilpasning af motorcowlings, der er en kombination af nye og gamle dele. Vingetanken måtte vi også tage ud igen, da en studs knækkede i f.m. montering af slanger til brændstofmåleren.

Men den 3. oktober kunne vi trække flyet ud, hælde AVGAS i tanken, prime, turne propellen og starte motoren.

Umiddelbart så alt ud til at være i orden, men efter kort tid, stod det klart, at noget var galt. Efter stop af motoren viste det sig, at den ikke havde gået på de to forreste cylindre.

Årsagen til denne fejl har vi ikke endeligt afklaret, men skyldes sandsynligvis, at ventilerne ikke har fungeret korrekt. Med ventiler og stødstænger på plads igen var vi ugen efter klar til endnu en prøvekørsel.

Nu viste det sig, at motoren ikke kunne gå i tomgang trods flere forsøg på justeringer. Desuden lækkede den ene cylinder lidt for meget olie.

Nye ventilpakninger blev skaffet og monteret og gaskablet tilpasset. Ved den næste prøvekørsel var det hensigten at køre motoren op på tilnærmelsesvis fulde omdrejninger.

Dette var imidlertid ikke muligt, da den begyndte at gå meget uregelmæssigt ved ca. 1300 RPM. Vi valgte at pille karburatoren af og evt. montere en anden.

Men ved nærmere undersøgelse af den oprindelige karburator viste det sig, at en skive i mikturedelen var vendt forkert, og dermed nok hovedårsagen til de problemer vi har haft fra første prøvekørsel.

Vi håber nu at motorproblemerne er løst. Om vi med en måned til forsikringen udløber kan nå at få flyet godkendt og få en prøveflyvningstilladelse er pt. uklart.

Under alle omstændigheder skal Y-654 skilles ad igen og transporteres til Ringsted flyveplads, hvor vi allerede i nogen tid har haft en hangarplads til lige med vores øvrige fly.

Vi arbejder på såvel fly som de mange skemaer, og ansøgninger der er nødvendig for at få flyet godkendt. Men når vi det ikke, er det helt sikkert, at vi får Y-654 (OY-AZZ) i luften til april næste år.

DC-3 Vennerne

*v/Per Søndergaard-Andersen,
Formand*

Aktiviteter i 2023:

Først vil vi takke for invitationen. DC-3 Vennerne har altid været støttet af FLYHIS siden vores oprettelse hvor vi "boede" og havde lokaler på den nu nedlagte Flyvestation Værløse.

Vi har i dag et samarbejde, især på reservedelsområdet, hvor vi i dag låner 7 containere af FLYHIS med reservedele til K-682 (civil reg. OY-BPB).

OY-BPB flyttede fra Værløse til Roskilde Lufthavn i 2006, hvorfra vi opererer flyvninger med medlemmer i sommermånederne.

I vinterhalvåret står hun i lejet hangar (141) i CPH Kastrup da vi kun flyver i godt vejr (VFR). Vi kan medbringe en besætning på 4 samt 18 medlemmer.

Historiske data:

Efter udfasning fra Flyvevåbnet i 1982 blev K-682 overført til Tøjhusmuseet (nu Nationalmuseet). Hun blev udlånt til Bohnstedt-Petersen og fra 1992 til Foreningen For Flyvende Museumsfly (FFFM) der økonomisk blev støttet af DC-3 Vennerne.

Det var starten på medlemsflyvninger. I 2018 gav Nationalmuseet OY-BPB til FFFM som belønning for at have vedligeholdt flyet i 26 år med ønske om fortsat at holde hende flyvende.

Hoved aktiviteter de sidste 4 år har været følgende:

- I 2020 opgav den siddende bestyrelsen for FFFM at fortsætte samarbejdet med DC-3 Vennerne.

Det resulterede i sammenlægning af foreningerne DC-3 Vennerne og Foreningen For Flyvende Museumsfly under DC-3 Vennerne med ny organisation og vedtægter samtidig med at ejerskabet af OY-BPB nu er DC-3 Vennerne.

- De følgende 3 år har været udfordrende med 2 motorskift samt udsigt til et større hovedeftersyn på stel, vinger, tanke m.m.

Men der har også været lyspunkter: Den største var at DC-3 Vennerne fik status af godkendt almennyttig forening af Skat. Det betød at gaver og donationer til foreningen kunne trækkes fra i skat af giver, privat som erhverv. Det havde stor effekt på foreningens økonomi. I en tid, hvor vi ikke har kunnet flyve med medlemmer.

Dette skyldes stramninger fra EASA/ Trafikstyrelsen for operation med veteranfly. Men med vore godt 1.100 trofaste medlemmers støtte samt donationer, har vi været i stand til skabe grundlag for en ny æra.

Hangarskifte

I marts 2023 fik vi af besked af CPH Kastrup, hvor vi lejer hangar, at den hangar vi hidtil havde lejet var dømt usikker efter en storm.

En væsentlig opgave for foreningen er at passe godt på flyet, så derfor er en hangar meget vigtig. Til vor store glæde var CPH i stand til stille en anden hangar til rådighed.

Denne hangar (nr.141) er som skræddersyet til en DC-3 og er bygget af tyskerne i omkring samme år (1944) som OY-BPB blev født. Så vi måtte flytte, men til noget meget bedre.

Vedligeholdelse

I 2023 har bestyrelsen og medlemmer arbejdet på at få lavet et nyt vedligeholdelsesprogram og få udvidet vores organisation med fokus på Safety- og QA management.

Det er krav fra Trafikstyrelsen. Det er planlagt at hovedeftersynet skal følge det nye vedligeholdelsesprogram og udføres i UK, da der ikke er godkendt værksted på vores flytype i Danmark.

Sideordnet holder vore teknikere OY-BPB flyveklar. Vi udførte den 18. april 2023 en Maintenance Check Flight, med rute over Nordsjælland og København. Det var en succes, både teknisk og for moralen.

Udsigten fremover

De kommende måneder bliver spændende. Vi ser frem til 2024, hvor hovedeftersynet forhåbentlig er udført og en ny start på medlemsflyvninger kan begynde og aktivere vore 4 piloter.

Til slut opfordrer vi alle flyelskere til at blive medlem af DC-3 Vennerne og støtte projektet, med at holde det legendariske og historiske DC-3 i flyvende stand, til glæde for alle og opleve at se Danmark fra lav højde.

www.flyhis.dk